

Avalik konsultatsioon vastaspoole krediidiriski mudelite muudatuste olulisuse hindamist käsitleva EKP juhendi eelnõu kohta

Korduma kippuvad küsimused

1 Mis on Euroopa Keskpanga (EKP) juhendi eesmärk?

Juhendis käsitletakse pankade poolt mõningate kapitalinõuete arvutamisel kasutatavates sisemudelites tehtavate muudatuste olulisuse hindamist. Sisemudeleid kasutatakse kapitalinõuete kindlaksmääramisel olukorras, kus pangad teevad klientidega teatavaid tehinguid. Kapitalinõuded toimivad puhvrina juhul, kui pangad kannavad selliste tehingutega seoses ettenägematut kahju. Pangad saavad sisemudelite abil arvutada tehingutega kaasneva riski suuruse ning sellest tuleneb ka kapitalinõude suurus.

Juhendi eesmärk on tagada ühtne arusaam nende sisemudelite laienduste ja muudatuste olulisusest, mida ühtsesse järelevalvemehhanismi kuuluvad olulised krediidasutused kasutavad vastaspoole krediidiriski ja krediiväärtuse korrigeerimise riski arvutamiseks. Kui muudatust või laiendust peetakse oluliseks, peab järelevalveasutus selle heaks kiitma. Muudatus või laiendus on oluline juhul, kui see vastab juhendis sätestatud kvantitatiivsetele ja kvalitatiivsetele nõuetele.

2 Miks juhend avaldatakse ja miks see keskendub vastaspoole krediidiriskile?

Euroopa Komisjon on vastu võtnud regulatiivsed tehnilised standardid, milles sätestatakse krediidi-, tegevus- ja tururiski arvutamiseks kasutatavate pankade sisemudelite laienduste ja muudatuste olulisuse hindamise kriteeriumid. Sisemudeli meetodi¹ (*internal model method*; IMM) ja krediiväärtuse korrigeerimise riski arvutamise täiustatud meetodi² (*advanced method for credit valuation adjustment risk*; A-CVA) puhul, mida pangad palju vähem kasutavad, sellised kriteeriumid seni puudusid.

Seepärast leidis EKP, et tema otsese järelevalve alla kuuluvatele pankadele tuleks anda juhiseid kõnealuste mudelite muudatuste ja laienduste olulisuse hindamise

¹ Sisemudeli meetod: panga sisemudel vastaspoole krediidiriski arvutamiseks.

² Krediiväärtuse korrigeerimise riski arvutamise täiustatud meetod: panga sisemudel krediiväärtuse korrigeerimise riski arvutamiseks.

kohta, tuginedes võimalikult palju juba olemasolevatele lähenemisviisidele, mille Euroopa Pangandusjärelevalve on kindlaks määranud teiste riskiliikide puhul.

3 Mis on vastaspoole krediidirisk ja krediiväärtuse korrigeerimise risk?

Juhendis käsitletakse mudeleid, mida kasutatakse vastaspoole krediidiriski ja krediiväärtuse korrigeerimise riski arvutamisel börsiväliste tuletisinstrumentide ja väärtpaberite kaudu finantseerimise tehingute puhul. Selles kontekstis tähendab vastaspoole krediidirisk nimetatud tehingutest tulenevat panga oodatavat riskipositsiooni vastaspoole võimaliku makseviivituse korral. Oodatav riskipositsioon väljendab asenduskulu, mida krediidasutus peab kandma, kui [vastaspool ei täida oma lepingulisi kohustusi ja] tal tuleb sõlmida uus leping teise vastaspoolega.

Krediiväärtuse korrigeerimine tähendab kohandust, mis tehakse seoses tehingust tuleneva oodatava kahjuga vastaspoole makseviivituse korral. Kohanduse suurus on aja jooksul muutuv, sest vastaspoole krediidikvaliteet võib paraneda või halveneda. Krediiväärtuse korrigeerimise risk väljendab selle volatiilsusega seotud riski suurust.

Kapitalinõuete määruse kohaselt võivad finantsasutused kasutada kapitalinõuete arvutamisel kas vastaspoole krediidiriski sisemudelit või krediiväärtuse korrigeerimise riski arvutamise täiustatud meetodit.

4 Miks keskendutakse juhendis börsivälistele tuletisinstrumentidele ja väärtpaberite kaudu finantseerimise tehingutele?

Juhend keskendub börsivälistele tuletisinstrumentidele ja väärtpaberite kaudu finantseerimise tehingutele, kuna nende riskipositsioonid arvutatakse teistmoodi kui tavalaeude puhul, mille riskimäär on suuresti fikseeritud. Börsiväliste tuletisinstrumentide ja väärtpaberite kaudu finantseerimise tehingute puhul sõltub riskipositsioon tururiski tegurite (nt intressimäärad ja vahetuskursid) muutustest ajavahemikul alates kõnealuste toodete algatamisest kuni lõpptähtajani. Asjaolu, et nende toodete riskipositsioon sõltub tururiski tegurite muutustest, muudab riskipositsiooni arvutamise veelgi keerukamaks.

5 Millistele pankadele on EKP juhend suunatud?

Enamik panku kasutab vastaspoole krediidiriski oodatava riskipositsiooni ja krediiväärtuse korrigeerimise riskiga seotud kapitalinõuete arvutamisel standardmeetodeid. Juhendit kohaldatakse ainult EKP otsese järelevalve alla kuuluvate krediidasutuste suhtes, kellel on lubatud rakendada sisemudeli meetodit kooskõlas kapitalinõuete määruse III osa II jaotise 6. peatüki 6. jao sätetega, ning

EKP otsese järelevalve alla kuuluvate krediidasutuste suhtes, kes on kasutanud krediiväärtuse korrigeerimise riski arvutamise täiustatud meetodit kooskõlas kapitalinõuete määruse artikliga 383.

6 Juhendis käsitletakse hinnangut, mille annavad krediidasutused ise. Mis rolli täidab selles protsessis järelevalveasutus?

EKP otsese järelevalve alla kuuluvad krediidasutused peavad IMMi ja A-CVA laienduste ja muudatuste olulisuse hindamisel lähtuma EKP juhendis sätestatud hindamiskriteeriumitest. Seejärel esitatakse krediidasutuste enda hinnangu tulemused EKP-le läbivaatamiseks ja kontrollimiseks.

7 Mida kujutavad endast börsivälised tuletisinstrumendid ja väärtpaperite kaudu finantseerimise tehingud?

Tuletisinstrumendid on lepingud, mille väärtus tuletatakse aluseks olevatest finantsandmetest või finantsvaradest. Börsiväliste tuletisinstrumentidega kaubeldakse (ja need räägitakse eraviisiliselt läbi) otse kahe osapoole vahel ilma vahendajaid kasutamata. Börsivälised tuletisinstrumendid on näiteks intressimäära vahetustehingud ja aktsioptsioonid.

Väärtpaperite kaudu finantseerimise tehingute puhul kasutatakse väärtpabereid sularaha laenamiseks. Sellised tehingud on näiteks tagasiostutehingud ehk repotehingud. Tagasiostutehingus vahetatakse väärtpaper, nt võlakiri sularaha vastu. Sularaha saaja nõustub selle väärtpaperi hiljem tagasi ostma.